

Використана література:

1. Морева Н. А. Современная технология учебного занятия / Н. А. Морева. – М. : Просвещение, 2007.
2. Рогова Г. В. Methods of Teaching English / Г. В. Рогова. – М. : Просвещение, 2007.
3. Берман И. М. Методика обучения английскому языку / И. М. Берман. – М. : Просвещение, 2008.
4. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М. : Просвещение, 2010.
5. Пасов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пасов. – М., 2005.
6. Brumfit S., Johnson K. The Communicative Approach to Language Teaching / S. Brumfit, K. Johnson. – Oxford, 2010.
7. Настольная книга преподавателя иностранного языка : справочное пособие. – Минск : Высшая школа, 2005.
8. Capps R., O'Connor J. K. Fundamentals of Effective Speech Communication / R. Capps, J. K. O'Connor. – Cambridge, 2004.
9. Byrne D. Teaching Oral English / D. Byrne. – Ldn, 2007.
10. Dickinson L., Maclin R. Varieties of Spoken English / L. Dickinson, R. Maclin. – Ldn, 2008.

ОРЛОВА Н. И., ФЕДЕНКО О. А. Обучение студентов реактивной речи.

Статья посвящена актуальной и сложной для студентов проблеме овладения диалогической речью. Авторы обращают внимание на особенности обучения речевому общению как виду речевой деятельности, методические и психологические аспекты вопроса. Даны рекомендации по систематической работе преподавателя с материалом для развития разговорной практики.

Ключевые слова: подготовленная и неподготовленная речь, навыки и умения, диалогическая речь, реакция, спонтанность, речевая деятельность, мотивация, предварительные упражнения, развитие навыков говорения, индивидуальные особенности, последовательность введения.

ORLOVA N. I., FEDENKO O. O. Teaching students how to react when speaking.

The article dwells upon the urgent and complicated problem of mastering dialogue. The authors draw the reader's attention to the peculiarities of teaching communication as a kind of language activity. Methodological and psychological aspects of the problem are considered here as well. There are some recommendations for the teacher's systematical work with the material for oral practice.

Keywords: prepared and unprepared speech, habits and skills, dialogue, reaction, spontaneity, language activity, motivation, preliminary exercises, developing speaking skills, individual peculiarities, sequence in presenting..

Павлов Ю. О.

Институт професійно-технічної освіти НАПН України

**ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНА ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА
У ПТНЗ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ЗДОРОВ'Я
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

У статті наголошується на тому, що реалізація навчально-виховних цілей щодо формування професійного здоров'я майбутніх фахівців у ПТНЗ, має передбачати організацію відповідних психолого-педагогічних умов із дотриманням наукових положень стосовно розвитку навичок самоконтролю у дотриманні принципів здорового способу життя та оптимальної

взаємодії індивіда з професійним середовищем. Важливим є у цьому є оволодіння прийомами психічної саморегуляції і нормалізації рівня працездатності, усунення наслідків професійного стомлення, попередження можливих особистісних професійних деформацій, протидія професійній дезактивності, розвиток власного творчого потенціалу, виключення зі свого життя руйнівних стратегій особистісної поведінки та емоційної рівноваги фахівця.

Ключові слова: фахівець, професійне здоров'я, компетентнісний підхід, компетенції, професійне середовище, саморегуляція.

Основне завдання професійної освіти в сучасних умовах – підготовка кваліфікованого фахівця відповідного рівня професійної компетентності, який володіє відповідною системою знань, умінь і навичок щодо суміжних галузей діяльності, здатного до ефективної праці, готового до системного професійного зростання. У цьому зв'язку в системі професійної освіти особливу актуальність набуває особистісно-орієнтований підхід на компетентнісній основі до підготовки майбутніх фахівців. Особистісно-орієнтований підхід розуміється як опора на особистісні якості, такі, як спрямованість особистості, її ціннісні орієнтації, життєві плани, що сформувалися, установки, домінуючі мотиви діяльності і поведінки. Теоретичні основи особистісно-орієнтованого підходу викладені в роботах А. Ф. Лазурський [14], Л. О. Іванова [11], В. І. Загвязинського [5], Е. Ф. Зеєра [8], А. Я. Найна [17], О. Н. Шахматова [7] та ін.

Однак, особливості застосування особистісно-орієнтованого підходу на засадах компетентнісного навчання у формуванні професійного здоров'я ще недостатньо вивчено, що підтверджує актуальність обраного дослідження.

Особистісно-орієнтована парадигма професійної освіти пропонує педагогу виходити з природи учня, його задатків, здібностей, можливостей, забезпечувати йому право вибору того, що диктується його потребами, інтересами і мотивами діяльності.

Становлення особистості займає пріоритетне місце у професійній освіті. “Професійний розвиток нерозривно по'язаний із особистісним – основою якого є принцип саморозвитку, що детермінує здатність особистості перетворювати власну життєдіяльність у предмет практичного перетворення, що приводить до вищої форми життєдіяльності особистості – творчої самореалізації” [19].

Формування професійно-важливих якостей неможливо здійснити без особистісно-орієнтованого підходу, без використання його педагогічних принципів. Е. Ф. Зеєр [8], Ф. Н. Ключев [18], А. Я. Найн [16], О. Н. Шахматова [7] виділяють такі принципи особистісно-орієнтованого професійної освіти:

- пріоритет індивідуальності, самоцінності учня;
- технології професійної освіти на всіх його ступенях співвідносяться з закономірностями професійного становлення особистості;
- зміст професійної освіти визначається рівнем розвитку сучасних соціальних, інформаційних, виробничих технологій та майбутньої професійної діяльності;
- професійна освіта має випереджаючий характер;

– організація навчально-просторового середовища має забезпечувати дієвість професійного освітнього процесу;

– особистісно-орієнтована професійна освіта максимально звернено до індивідуального досвіду майбутнього фахівця, його потреби в самоорганізації, самовизначенні та саморозвитку.

В системі професійної освіти все частіше розглядається компетентнісний підхід як технологія моделювання результатів освіти та виділення норм якості професійної освіти у вигляді компетентностей та компетенцій, орієнтація освіти на такі цілі, як навченість, самовизначення, самостійну актуалізацію, соціалізацію та розвиток індивідуальності майбутніх фахівців. Ідеї компетентнісного підходу як принципу освіти розглядаються в роботах А. М. Аронова [1], А. В. Бараннікова [2], А. Г. Бермуса [3], П. П. Борисов [4], І. А. Зімня [10], В. В. Краєвського [13], О. Е. Лебєдєва [15], Ю. Г. Татура [21], А. В. Хуторський [24], М. А. Чошанова [26], П. Г. Щедровицького [27] та ін.

Розрізняють два базових поняття: “компетенція” і “компетентність”.

Стосовно до професійної освіти поняття “компетенції” і “компетентність” визначив Е. Ф. Зеєр: компетентність людини визначає його знання, вміння та досвід, здатність мобілізувати знання, уміння і досвід в конкретній професійній ситуації; компетенції – це узагальнені способи дій, що забезпечують продуктивне виконання професійної діяльності [9]. Серед компетенцій є такі, зазначає Е. Ф. Зеєр, які представляють знання у формі понять, принципів, змістотворних положень, вони існують як багатофункціональні, міжпредметні, трансдисциплінарних. Такі компетенції називаються *базовими*. До базових компетенцій відносяться: загальнонаукові; соціально-економічні; цивільно-правові; інформаційно-комунікаційні; політехнічні; загально-професійні [8]. Науковцем І. А. Зімньою компетентність визначається як та, що ґрунтується на знаннях, інтелектуально і особистісно-зумовленому досвіді соціально-професійної життєдіяльності людини [10]. Вона виділила три групи ключових компетентностей:

– компетентності, що відносяться до самого себе як особистості, як суб'єкта життєдіяльності;

– компетентності, що відносяться до взаємодії людини з іншими людьми;

– компетентності, що відносяться до діяльності людини, які проявляються в усіх її типах і формах.

Ключові компетенції – це система універсальних знань, що визначають сучасну якість освіти. Конкретне наповнення поняття “ключові компетенції” набуває у зв'язку з аналізом запиту роботодавців і соціальних очікувань суспільства.

Під професійною компетентністю фахівця розуміється інтегративне особистісно-діяльнісне новоутворення, яке є збалансованим поєднанням

знань, умінь і сформованої професійної позиції, що дає змогу самостійно і якісно виконувати завдання професійної діяльності і що перебуває у відносинах діалектичної залежності з професійною спрямованістю особистості [19].

Професійна компетентність є частиною загальної культурної традиції суспільства. Професіонал може успішно застосовувати свої знання, лише усвідомлюючи себе частиною цієї більш широкої традиції. Відповідно професійна освіта складається з двох ступенів: першої, що передбачає широку загальнокультурну (соціально-гуманітарну) підготовку, і другої, що представляє спеціальні знання з професії [16].

Професійні компетенції фахівця детермінуються специфікою діяльності, яка є професійно-виробничою системою. Формування професійних компетенцій майбутнього фахівця здійснюється у таких напрямках:

- формування світоглядної позиції, професійної спрямованості, психологічної готовності до здійснення професійної діяльності;
- зростання соціальної зрілості, самосвідомості;
- зміна соціальної ролі і статусу майбутнього фахівця: становлення його суб'єктом особистісного розвитку та професійної діяльності;
- інтегрування всіх видів одержуваних у ПТНЗ знань в цілісну освітню діяльність, що прискорює формування професійних компетенцій майбутнього фахівця [5].

Компетенції характеризуються як загальна здатність, яка проявляється і формується в діяльності, заснована на знаннях, цінностях, схильностях і дозволяє людині здійснювати зв'язок між знанням і ситуацією, виявити процедуру (систему дій) для успішного вирішення проблеми. На відміну від знань, умінь, навичок, що припускають дію за аналогією зі зразком, компетенція передбачає наявність досвіду самостійної діяльності на основі універсальних знань. Формування різного роду компетенцій набуває особливої значущості при підготовці фахівців, а також багато в чому сприяє визначенню критеріїв оцінки якості освіти в у тій чи іншій освітній галузі.

Слід зазначити, що у професійних навчальних закладах має місце відсутність відповідної інформації щодо "груп ризикових дій", існує певне відставання освітньої системи від об'єктивних потреб суспільства щодо забезпечення здорового способу життя учнівської молоді, упередження появи в її свідомості агресивності, жорстокості і нетерпимості. Слід зазначити, що у процесі навчання не реалізуються достатньою мірою завдання щодо принципів здорового способу життя особистості, її толерантної самосвідомості до соціальних і професійних проблем. Найголовніший недолік сучасної освітньої системи полягає в тому, що вона фактично ігнорує вимоги про першорядне навчання щодо самопізнання і саморегуляції особистості. Учнівська молодь не готова фізично і морально боротися за виживання в сучасних умовах. Варто наголосити, що ті, хто навчається в ПТНЗ – це соціальна верства населення, яку можна віднести

до групи підвищеного ризику, оскільки її проблеми (адаптація до фізіологічних і анатомічних змін, високе психоемоційне і розумове навантаження щодо формування міжособистісних взаємин, не готовність до вимог і потреб сучасного професійного середовища) накладають негативний вплив практично на всі сфери діяльності. Це призводить до значного погіршення становища молоді, наслідком чого є серйозні медичні і соціально-психологічні проблеми, які виникають у тій або в іншій формі у майбутніх фахівців.

Аналіз досвіду формування здорового способу життя сучасної молоді, як основи професійного здоров'я майбутніх фахівців, засвідчив, що діяльність професійних навчальних закладів не повною мірою враховує зміни в системі авральних-виховних мотивів учнівської молоді. Проблема формування здорового способу життя учнівської молоді в умовах ПТНЗ визначається наявністю низки суперечностей: між соціально значущим завданням формування професійного здоров'я і відсутністю цілеспрямованої науково-організованої системи, що забезпечує реалізацію цього процесу; між декларованими завданнями щодо формування здорового способу життя молоді, упередження шкідливих звичок і залежностей і недостатньою інформованістю молоді щодо нормативної і правової бази, яка координує дію правоохоронних, лікувально-профілактичних та освітніх структур; між існуючими потребами в самореалізації молоді у різних видах діяльності, які сприяють формуванню установок здорового способу життя, і реальними засадами освітнього середовища, що характеризуються обмеженим набором форм засобів і методів професійної самореалізації майбутніх фахівців у тій чи іншій галузі діяльності; між необхідністю застосування інноваційних педагогічних технологій, орієнтованих на формування професійного здоров'я, ведення здорового способу життя, і відсутністю відповідного науково-методичного забезпечення професійної підготовки.

Найбільш суттєвим у цьому є не достатній рівень відповідної навчально-виховної роботи, що призводить до появи низки проблем, а саме:

– відсутня стійка мотивація до формування професійного здоров'я, ведення здорового способу життя, оскільки в навчальних планах і програмах пріоритетом не є збереження здоров'я;

– переважна частина молоді страждає серйозними порушеннями в здоров'ї і фізичному розвитку;

– не достатньою мірою здійснюється системний контроль за станом фізичного і психічного розвитку і здоров'я учнівської молоді, організацією і змістом освітнього процесу з погляду впливу на їх здоров'я;

– не існує комплексної цілеспрямованої системи валеологічної підготовки учнівської молоді, що могло б в значній мірі вирішити проблему формування професійного здоров'я на основі організації здорового способу життя майбутнього фахівця;

– має місце низький рівень профілактичної роботи щодо упередження ВІЛ/СНІДу, наркоманії та алкоголізму.

Аналізуючи вищевказане, можна стверджувати, що підготовка майбутніх фахівців в умовах професійно-технічних навчальних закладів має бути тісно пов'язана із зміцненням здоров'я та підвищенням працездатності молоді. Проблема збереження і зміцнення здоров'я молоді є складною і багатогранною і безумовно потребує формування відповідних особистісних компетенцій особистості, застосування особистісно-орієнтованої компетентного підходів до формування професійного здоров'я учнівської молоді, медичної та профілактичної допомоги особам, які знаходяться у групі ризику. Важливим у цьому є пошук нових форм її організації, зокрема розробка ефективних методів масових профілактичних обстежень, гігієнічного навчання та виховання, тощо. Результати наших досліджень свідчать, що формування професійного здоров'я учнівської молоді у професійно-технічних навчальних закладів має передбачати формування таких особистісних компетенцій, насамперед:

– здатність до цілісного бачення гармонії особистісного та професійного саморозвитку в сучасному соціальному і професійному середовищі на засадах дотримання принципів здорового способу життя;

– адекватне сприйняття сучасних соціальних і професійних проблем, усвідомлене позитивне ставлення до себе і оточення, прагнення до постійного професійного зростання;

– готовність до толерантної соціально-професійної позиції;

– володіння відповідним рівнем особистісної і правової культури щодо співіснування із особами зі шкідливими звичками і залежностями;

– володіння комунікативністю (уміння співпрацювати, розв'язувати та попереджувати конфліктні ситуації, позитивно реагувати на зауваження та ін.);

– володіння етичною поведінковою самосвідомістю (морально-етичні якості та установки, що узгоджуються із соціальними та професійними нормами);

– володіння загальнокультурними та загальнолюдськими цінностями, комплексом позитивних сенсожиттєвих орієнтацій, установок і відносин щодо професійного здоров'я, як фактора професійної успішності та краси гармонії здорового способу життя як найважливішої особистісної цінності;

– здатність до забезпечення здорового способу життя (сила волі, самовиховання, самоконтроль, саморегуляція, рефлексія, емоційна стабільність, внутрішня самовідповідальність);

– готовність до упередження негативних чинників професійного здоров'я, шкідливих нахилів і звичок.

Таким чином, аналізуючи вищезазначене можна дійти висновку, що формування професійного здоров'я в учнівської молоді професійно-технічних навчальних закладів потребує формування відповідних

особистісних компетенцій на засадах превентивного навчання із організацією відповідної усвідомленої, мотивованої діяльності особистості. Для майбутнього фахівця є притаманною здоров'язберігаюча компетентність, яка може розглядатися як інтегральна сукупність компетенцій щодо забезпечення відповідного рівня професійного здоров'я особистості у соціальному і професійному середовищі. Варто наголосити, що важливим у цьому є готовність до удосконалення резервних можливостей організму щодо виконання соціальних і професійних функцій людини незалежно від політичних, економічних і соціально-психологічних ситуацій, орієнтуючись при цьому на формування, збереження і зміцнення, як індивідуального, так і професійного здоров'я. Нами окреслено групи найбільш важливих для майбутніх фахівців компетенцій щодо формування професійного здоров'я, передусім:

- володіння правилами та нормами безпечних умов праці;
- готовність до ефективного здійснення професійних дій і функцій відповідно до конкретних вимог і норм;
- здатність до ціннісного сприйняття гармонії професійного здоров'я, як чинника особистісного та професійного саморозвитку в сучасному соціальному і професійному середовищі;
- готовність до дотримання нормативних виробничих вимог, санітарно-гігієнічних норм і правил, принципів ведення здорового способу життя в соціальному і професійному середовищі на всіх етапах професійного становлення;
- здатність до аналізу можливих наслідків шкідливих нахилів і звичок;
- позитивне ставлення до себе і оточення, прагнення до налагодження міжособистісних стосунків, створення в колективі емоційної рівноваги на всіх етапах професійного становлення;
- толерантна соціально-професійна позиція, готовність співпраці на безконфліктній основі на всіх етапах професійного становлення;
- володіння самосвідомістю щодо формування потрібного рівня професійного здоров'я, як фактора професійного успіху;
- володіння принципами здорового способу життя, цілісним сприйняттям виробничих процесів у формуванні професійного здоров'я;
- готовність до самостійного підтримування потрібного рівня професійного здоров'я (сила волі, самовиховання, самоконтроль, саморегуляція, рефлексія, емоційна стабільність, внутрішня самовідповідальність).

Важливим у реалізації вищезазначених компетенцій є дотримання таких наукових положень:

- внутрішня особистісна відповідальність за власне здоров'я;
- здатність жити в злагоді з самим собою, внутрішня збалансованість;
- оволодіння прийомами самовідновлення після перевантажень;
- визначення адекватних засобів подолання небажаних емоційних станів;

- оволодіння прийомами психічної саморегуляції і нормалізації рівня працездатності, усунення наслідків професійного стомлення;
- попередження можливих особистісних деформацій у своїй професії;
- протидія професійній дезактивності й підтримка власного інтелектуального, творчого потенціалу;
- виключення зі свого життя саморуйнівних стратегій поведінки;
- розвиток навичок самоконтролю за протіканням розумового процесу, уміння в потрібний час здійснювати розумову релаксацію (досягати “тиші” розуму, розумового спокою).

Висновки. Таким чином, аналізуючи вищезазначене, можна стверджувати, що формування професійного здоров'я майбутніх фахівців це, насамперед, формування системи відповідних професійно-спрямованих ціннісно-мотиваційних орієнтацій та установок щодо прийняття відповідальності за результати діяльності, за власне здоров'я і самореалізацію у соціальному і професійному середовищі. Особливого значення у цьому набуває усвідомлення особистісної ролі у формуванні власного професійного здоров'я як фактора професійної успішності на всіх етапах професійного становлення, ефективної професійної діяльності з дотриманням нормативних галузевих вимог. Реалізація навчально-виховних цілей щодо формування професійного здоров'я майбутніх фахівців, має передбачати організацію особистісно-орієнтованого і компетентнісного навчання із дотриманням наукових положень стосовно розвитку навичок самоконтролю у дотриманні принципів здорового способу життя та оптимальної взаємодії індивіда з професійним середовищем. Важливим у цьому є оволодіння індивідуальними прийомами психічної саморегуляції і нормалізації рівня працездатності, усунення наслідків професійного стомлення, попередження можливих особистісних професійних деформацій, протидія професійній дезактивності, розвиток власного творчого потенціалу, виключення зі свого життя руйнівних стратегій особистісної поведінки, забезпечення емоційної рівноваги фахівця.

Використана література:

1. *Аронов А. М.* Подходы к формированию общественно-профессиональных механизмов оценки качества высшего профессионального образования / А. М. Аронов // Модели инновационных вузов : сб. науч. тр. – М., 2005. – С. 100-123.
2. *Баранников А. В.* Реформы и стандарты в правовом контексте (опыт зарубежных стран) / А. В. Баранников // Педагогика. – 2009. – № 4. – С. 114-126.
3. *Бермус А. Г.* Проблемы и перспективы реализации компетентного подхода в образовании / А. Г. Бермус // Интернет-журнал “Ейдос”. – 2005. – 10 сентября. – Режим доступа : – <http://www.eidos.ru/journal/2005/0910-12.htm>
4. *Борисов П. П.* Компетентісно-діяльний підхід і модернізація змісту загальної освіти // Стандарти і моніторинг в освіті. – 2003. – № 1. – С. 58-62.
5. *Загвязинский В. И.* Моделирование в структуре социально-педагогического проектирования / В. И. Загвязинский // Alma mater. – 2004. – № 9. – С. 21-25.
6. *Зеер Э. Ф.* Личностно-развивающее профессиональное образование. – Екатеринбург, 2006.
7. *Зеер Е. Ф., Шахматова О. Н.* Особистісно орієнтовані технології професійного розвитку фахівця. – Єкатеринбург, 1999.
8. *Зеер Е. Ф.* Особистісно зорієнтоване професійне навчання / Е. Ф. Зеер, Г. М. Романцев // Педагогіка. – 2002. – № 3. – С. 16-21.

9. Зеер Э. Ф., Павлова А. М., Сыманюк Э. Э. Модернизация профессионального образования: компетентностный подход : учеб. пособие. – М., 2005.
10. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя // Высшее образование сегодня. – 2003. – № 5. – С. 34-42.
11. Иванова Л. А. Педагогические условия применения личностно-ориентированного обучения студентов : на материале занятий по физическому воспитанию) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Л. А. Иванова. – Саратов, 2003.
12. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.
13. Краевский В. В., Хуторской А. В. Предметное и общественное в образовательных стандартах // Педагогика. – 2003. – № 3. – С. 44-53.
14. Лазурський О. Ф. Очерк науки о характерах. – М., 1995. – 247 с.
15. Лебедев О. Е. Компетентностный подход в образовании / О. Е. Лебедев // Школьные технологии. – 2004. – № 5. – С. 3-12.
16. Медведева Г. П. Деловая культура : учебник для сред. проф. образования. – М., 2011.
17. Найн А. Я. Инновации в образовании / А. Я. Найн. – Челябинск : ФИНО РФ, 1995. – 218 с.
18. Найн А. Я., Ключев Ф. Н. Проблемы развития профессионального образования: региональный аспект. – Челябинск : Изд-во челябинского ин-та развития профессионал. образования, 1998. – 264 с.
19. Пантюк И. В. Профессиональные компетенции специалиста по социальной работе : учебное пособие. – Мн., 2011.
20. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен ; [пер. с англ.]. – М. : “Когито-Центр”, 2002. – 396 с.
21. Татур Ю. Г. Компетентность в структуре модели качества подготовки специалиста / Ю. Г. Татур // Высшее образование сегодня. – 2004. – № 3. – С. 20-26.
22. Трубачева С. В. Умови реалізації компетентнісного підходу в навчальному процесі / С. В. Трубачева / Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : “К.І.С”, 2004. – С. 53-58.
23. Ушакова Н. М. Психолого-педагогічна теорія “Зміст освіти-технології”: основні постулати. // “Освітньо-інноваційна та соціокультурна політика в Казахстані і суміжних територіях: досвід, проблеми та перспективи” // матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – Астана, 2005. – С. 58-60.
24. Хуторской А. В. Ключевые компетенции и образовательные стандарты [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской // Интернет-журнал “Эйдос”. – 2002. – 23 апреля. – Режим доступа к журн. : <http://www.eidos.ru/journal/2002/0423.htm>
25. Фрумин И. Д., Васильев К. Б. Современные тенденции в политике информатизации образования // Вопросы образования. – № 3. – 2005. – С. 70-83.
26. Чошанов М. А. Гибкая технология проблемно-модульного обучения / М. А. Чошанов. – М. : Народное образование, 1996. – 160 с.
27. Щедровицкий П. Г. Коммуникативная и рефлексивная компетенция в рамках мышледеятельности / Материалы конференции. – Электронный ресурс. – Режим доступа : www.conf.krasu.ru

ПАВЛОВ Ю. О. Личностно ориентированная профессиональная подготовка в ПТУ относительно формирования профессионального здоровья будущих специалистов.

В статье подчеркивается, что реализация учебно-воспитательных целей по формированию профессионального здоровья будущих специалистов в ПТУ, должна предусматривать организацию соответствующих психолого-педагогических условий с соблюдением научных положений по развитию навыков самоконтроля в соблюдении принципов здорового образа жизни и оптимального взаимодействия индивида с профессиональной средой. Важно в этом является овладение приемами психической саморегуляции и нормализации уровня работоспособности, устранения последствий профессионального утомления, предупреждение возможных личностных профессиональных деформаций, противодействие профессиональной дезактивности, развитие собственного творческого потенциала, исключение из своей жизни

разрушительных стратегий личностного поведения и эмоционального равновесия специалиста.

Ключевые слова: *специалист, профессиональное здоровье, компетентностный подход, компетенции, профессиональная среда, саморегуляция.*

PAVLOV YU. O. The personality oriented professional preparation is in vocational schools of the relatively forming of professional health of future specialists.

The article notes that the implementation of educational objectives for the formation of future occupational health professionals in vocational schools, the organization should provide appropriate psychological and educational conditions in compliance with the provisions relating to the scientific development of skills in self-respect for the principles of a healthy lifestyle and optimal interaction of the individual with professional environment. It is important in this is to master the techniques of psychic self-regulation and normalization of the level of efficiency, eliminating the effects of occupational fatigue, prevent possible personal professional deformation resistance dezaktyvnosti professional, develop their own creative potential, the exclusion of his life damaging strategies of personal behavior and emotional balance specialist.

Keywords: *expert, professional care. competence approach, competence, professional environment, self-regulation.*

**Плазовська Л. В.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова**

АНАЛІЗ ВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ (ЦІЛІ, ЕТАПИ, РІВНІ) В ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У статті розглядаються деякі аспекти потенціалу теорії аналізу творів образотворчого мистецтва, які автор статті вважає доцільними для освоєння студентами в ході навчання образотворчого мистецтва у вищому навчальному закладі. Визначені науковцями цілі, етапи, рівні аналізу творів образотворчого мистецтва ретельно усвідомлені студентом дозволять йому набутти якості професіонала достойного рівня. Окреслене допоможе зрозуміти механізми взаємодії в композиції твору складових елементів, що в її будові впливають на конструювання цілісної структури і естетично діють на глядача. Останнє пояснить різні сторони художнього процесу, хід і результати втілення ідеї автора.

Ключові слова: *аналіз твору мистецтва, естетика художнього образу, сприймання мистецтва.*

Розвиток мистецької освіти майбутніх учителів в Україні визначається у загальному контексті європейської інтеграції, яка орієнтується на фундаментальні цінності та новітні технології. Адже оновлення сучасного суспільства неможливе без його духовного наповнення, відродження культурних традицій, орієнтації на високі моральні цінності, що висуває нові вимоги до професійної підготовки вчителів образотворчого мистецтва.

З проблем аналізу творів образотворчого мистецтва для студентів, що опановують фах педагога у мистецькій сфері, донині не сформовано достатньої теоретичної платформи, цій тематиці присвячено й опубліковано зовсім мало досліджень. Так І. Башинська, розробляючи закони аналізу художніх творів, пропонує для поліпшення компетентності глядачів